

HOOFSTUK IV.

1. METODES, PROSEDURE EN TEGNIEKE VAN DIE ONDERSOEK:

a INLEIDING.

In hierdie hoofstuk word 'n kort uiteensetting gegee van die metodes, procedures en tegnieke wat by die ondersoek gebruik is. Daarvoor is dit nodig dat 'n opname gemaak word van die beskikbare literatuur, en dat die biblioteekfasiliteite tot beschikking gestel, nagegaan word. Metodes gebruik in die onderhoude, questionnaires en ander tegnieke, verkryging van kritiek, afbakening van die probleem, verdere navorsing wat nodig geag word en interpretasie van die gegewens, moet alles kortliks beskryf word.

2. OPNAME VAN DIE BESKIKBARE LITERATUUR:

'n Studie van die administrasie en organisasie van die beroepsleiding veronderstel bekendheid met die bestaande onderwys- en arbeids-administrasie en organisasie van die land waar dit toegepas moet word sodat dit daarby kan aanlsuit. Bekendheid is ook nodig met al die aspekte van die beroepsleiding t.w. die psigologie, en die psigotegniek, die beroepsinformasie, plasing en naesrg. Ten einde op hoogte van sake te kom moes daar eers 'n breë studie van die probleem in al sy aspekte gemaak word wat beide indirek en direk op die hier nader uitgewerkte probleem betrekking het.

Die probleem van die skool-organisasie en -administrasie van Suid-Afrika is histories bestudeer. Hieroor is al die beskikbare bronne oor die Suid-Afrikaanse onderwys nageslaan sowel as verslae van die verskillende onderwys-departemente. Aangesien die beroepsleiding sy oorsprong in Amerika gehad het moet 'n tentatiewe studie van die skoolorganisasie en administrasie van daardie land gemaak word. Die skool-organisasie /.....

nisasie in Suid-Afrika is taamlik verskillend van die in Amerika en die Administrasie is heeltemal verskillend. Dit was dus nodig om 'n duidelike beeld te kry van die wysigings van die bestaande stelsel van beroepsleiding in daardie land voor dit op Suid-Afrika toegepas kan word. Sekere probleme in Amerika is egter indenties met die van Suid-Afrika. Die probleem van beroepsleiding het ook in ander lande o.a. Engeland, Frankryk en Duitsland aandag ontvang. Bronne oor hierdie lande is dus ook nageslaan. Daar is veral gekonsentreer op die literatuur van Amerika, omdat die beroepsleiding hier goed posgevat het.

Die Beroepsleidings-literatuur self kan in vier groepe verdeel word, t.w. die psigologie van die beroepsleiding, die psigotegniek, die beroepsinformasie en die organisasie en administrasie. Dit was nie altyd duidelik om te onderskei tussen hierdie groepe in die werke wat geraadpleeg is nie, maar vir die doel van die onderzoek is die verskillende afdelings soveel moontlik isolateer en bestudeer. Alle beskikbare literatuur verkrybaar oor die probleem is nageslaan en daar is dan natuurlik ook gevind dat daar baie uiteenlopende menings oor die saak gehuldig word.

In Suid-Afrika het 'n paar publikasies oor die onderwerp lig gesien, waaronder 'n aantal ongepubliseerde verhandelings. Sover moontlik is tydskrifte nageslaan in verband met die onderwerp, veral Transvaalse tydskrifte omdat die beroepsleiding hierdie verste gevorder het van al die provinsies. Ons wil egter geensins te kenne gee dat die aangehaalde werke volledig is nie. Dit moet meer as verteenwoordigend beskou word.

Raadpleging van 'n paar van die belangrike werke in verband met die industriële en differensiële psigologie, en die psigotegniek /.....

psigotegniek was ook nodig. Verslae van die Arbeidsdepartement was ook nodig.

Toev. biblioteek fasiliteite was die skrywer in 'n gelukkige posisie geplaas om toegang te hê tot die beskikbare biblioteke van Suid-Afrika. As navorsier in Plattelandse Ononderwys aan die Universiteit van die Witwatersrand kon hy deur die personeel van die Universiteits-biblioteek toegang tot enige Staats- of Universiteits-biblioteek verkry. Die aantal boeke wat per keer opge-eis kon word was ook onbeperk, wat 'n baie groot voordeel was. Die Britse en Amerikaanse Ambassades in die stad was ook baie behulpsaam in die verkryging van die moeilik bekombare literatuur vanuit die lande wat hulle verteenwoordig. In een of twee gevalle is boeke spesiaal van oorsee vir die skrywer verkry.

3. METODES.

(a) Onderhoude:

Dat die beroepsleiding vandag 'n aktuele probleem is en gevvolglik die belangstelling van die huidige administratiewe personeel van die verskillende staats-departemente wat daar belang by het geniet, spreek feitelik vanself. Daar is egter ook private persone en Universiteits-dosente wat in die saak belangstel.

Nadat die veld van onderzoek afgebaken is, is daar toe besluit om 'n reeks van onderhoude te reg. Die vraagstuk het ontstaan wie oor die probleem geraadpleeg moet word, en of daar van een provinsie b.v. die Transvaal, 'n intensieve studie gemaak moet word?

Na oorweging het ons egter tot die oortuiging gekom dat verteenwoordigende onderhoude geregt moet word met alle belanghebbendes sodat 'n reeks van verskillende onderhoude vir ons 'n duidelike/...

ons 'n duidelike beeld kan gee van die beskouings-probleem in Suid-Afrika. Sover moontlik is dus direkte kontak bewerkstellig met amptenare, hoofde van skole, onderwysers en beroepsvoorligters van daardie onderwysdepartemente waar berroepsleiding toegepas word. Kontakte is ook bewerkstellig met die arbeidsdepartement. Onderhoude is ook geregtig met 'n paar private arbeidsburo's, 'n paar industrialiste en handelslui, en 'n paar Universiteits-dosente en professore. On gelukkig kon geen onderhoude geregtig word met personeelde van die Kaaplandse Onderwys-departement omdat die nodige tyd nie tot beskikking van die skrywer was om daardie Departement te besoek nie.

(b) Questionnaires en briewe:

Gedurende die verblyf van die skrywer aan die Univer siteit van die Witwatersrand es navorser in plattelandse onderwys, is 'n nuwe prosedure in verband met die gesterigste peerde questionnaire ontwikkel, wat geblyk het meer effektief te wees as die questionnaire self. (1)

Ons ervaring was naamlik dat sodra 'n questionnaire van enige lengte aan 'n staatsdepartement gestuur was die informasie also verkry nie altyd bevredigend ^{was} nie. Die ervaring het getoon dat dit aan verskillende faktore toegekry word, o.a. aan die feit dat sekere individuele vrae of groepe van vrae in dieselfde questionnaire deur verskillende persone in die Departement beantwoord moes word met die gevolg dat die verantwoordelikheid vir die beantwoording daarvan verdeeld was, en baie tyd in beslag geneem het, aangesien dit van een amptenaar na 'n ander verwys moes word. Amptenare het ook 'n afkeer getoon in die opstel van enige lang ant woorde /.....

---

1. Sien die Bylaes.

woorde of memos en dit was die uitsondering as informasie op hierdie wyse verskaf, suksesvol was. Daar is egter gevind dat as die questionnaires opgedeel word in sy komponente en oor elke komponent 'n brief geskryf word dit beter by die psigologie van die amptenare gepas het. Die antwoord daarop was dan soveel moontlik volledig en bevredigend. Antwoorde wat 'n bladsy of minder informasie beslaan het, was die mees bevredigendste. Die questionnaires is dus opgesplits in brief-eenhede en opvolgende brieue is gestuur waar die informasie verskaf onduidelik, dubbelsinnig, ontwykend of onvolledig was.

Hierdie metode is met 'n mate van vrug in verband met die huidige navorsing ook toegepas. Skrywers se persoonlike mening is dat dit 'n metode is wat verdere aandag behoort te geniet en verfyn te word waar 'n mens met staats-departemente te doen kry.

Kritiek op die bestaande stelsel kon deur middel van korrespondensie nie verkry word nie aangesien amptenare nie die beleid van hulle Departemente mag kritiseer nie. Ons was dus aangewese om kritiek in geskrifte te soek in verband met die stelsels in ander lande en na analogie daarvan moes kritiek daer subjektiewe denke opgebou word vir Suid-Afrikaanse toestande.

4. AFBAKETING VAN DIE PROBLEEM:

Afbakening van die probleem vanuit 'n administratiewe oogpunt beskou was noodsaaklik aangesien daar 'n baie groot verskeidenheid van probleme in verband met die beroepsleiding bestaan. In die eerste instansie is die probleem dan beperk tot die organisasie in skole en die administrasie daarvan. In die tweede instansie is die gebied beperk tot laerskole en hoër / .....

en hoërskole met die uitsluiting van Universiteite, Tegniese Kolleges, en al die spesiale tipes van skole of kolleges. Om in die veld van ondersoek vir die organisasies en administrasie al hierdie skole in te sluit mag wenslik wees, maar is nie prakties nie. Hier en daar word egter na die probleem in die uitgeslotte inrigtings verwys, veral op die gebrek of van die totale afwesigheid daarvan in die betrokke inrigtings. In die verband word in 'n kort uitseunsetting op die noodsaaklikheid van beroepsleiding in die vakskool verwys. In die voorstelle van die verhandeling is ook rekening gehou met hierdie inrigtings sodat aansluitings bewerkstellig kan word. Die voorgestelde organisasie- en administrasie-probleme is dan ook so opgestel dat dit hierdie inrigtings maklik daarby kan insluit.

5. VERDERE NAVORSING NODIG:

Die huidige ondersoek is dus nie volledig nie en dit is noodsaaklik dat latere navorsers op die probleem van die beroepsleiding op Vakskole, Tegniese Kolleges en Universiteite ingaan met die oog op die inskakeling van die inrigtings by die algemene administrasie van die beroepsleiding.

'n Veld van ondersoek wat heelwat vordering in Engeland, Amerika en Duitsland gemaak het, is die insameling en klassifisering van beroepsinformasie. In die verband is daar by wyse van sy jeugrade deur die Departement van Arbeid verdienstelike werk in Suid-Afrika verrig. Publikasies sluit in afsonderlike brosjures oor die onderwerp sowel as artikels in die maandelikse tydskrifte wat deur die Jeugrade uitgegee word. Vir die gebruik van die informasie deur die onderwysers sal dit egter meer geskik wees as die informasie in boekreeks vorm uitgegee word. Dit moet ook meer volledig wees

t.o.v. /.....

t.o.v. salarisste, moontlikhede en bevorderings wat aangebied word. Fondse deur die staat vir hierdie doel beskikbaar gestel sal dubbel-londend wees.

'n Opname van die psigotechniese werk in Suid-Afrika sover verrig toon dat al heelwat in hierdie verband gedoen is, inagnemende die jonkheid van die onderwerp en die ontwikkelings-stadium wat beide onderwys en navorsing in Suid-Afrika bereik het. Skrywer se persoonlike mening is dat psigotechniese navorsing wat tot sover hier te lande gelwer is, verdienstelik is, en gunstig vergelyk met corsese navorsing. Beroepsleiers en psigotechnieën onderwysers moet dan ook aangemoedig word om soveel moontlik van hierdie resultate gebruik te maak. In Hoofstuk V hieronder word die opname volledig gepubliseer met die doel om die gebruik daarvan in ons skole aan te moedig. Verdere navorsing op hierdie gebied is ook dringend noodsaaklik. 'n Samevatting van die reeds gedane werk in 'n publikasie kan ook van veel nut vir die Onderwysers wees.

6. INTERPRETASIE VAN DIE GEGEWENS:

Die verhandeling is in twee afdelings ingedeel, t.w. stelling van die probleem en -gegewens in verband met die bestaande data om opgevolg te word met 'n konstruktiewe bydrae tot die verbetering en bestendiging daarvan. Dit maak die lees van die verhandeling 'n ietwat ongemaklik, want in enige paralekke sisteem moet daar gedurig oor en weer geblaai word. Vanuit 'n suiwer wetenskaplike oogpunt beskou is dit egter beter om die bestaande data en die kritiek daarop streng te skei, veral as ons daaroor dink dat hierdie metode vir toekomstige navorsers wat hierop moet bou, baie waardevol sal wees.